

TOELICHTING WERK

Sinds 2015 concentreer ik me op het maken van collages, chronologisch in drie groepen onder te verdelen:

1 – implosie (naakt)

2 – wereldtentoonstelling 1883

3 – islamophobia

De afgelopen maanden maakte ik bovendien een reusachtige pop, een *topsy-turvy doll*.

1 – Implosie (naakt)

Anno 2017 bestaat er een ideaalbeeld van de vrouw.

We leven in een spektakelmaatschappij. Pronte borsten, volgespoten billen en dito lippen trekken dagelijks aan ons voorbij, alles en iedereen is maakbaar. De media, de cosmetische industrie en pornosites bepalen meer en meer het ideaalbeeld van de vrouw. Of je de tv aanzet, een tijdschrift openslaat of op internet graast, overal toont zich diezelfde ideale vrouw, schaamteloos en grenzeloos.

Op 30 oktober 2015 opende de tentoonstelling 'Schaamte' in Museum Dr. Guislain in Gent waar ik 15 fotocollages liet zien. De originele, door mij versneden foto's tonen pin-up modellen uit de jaren 50-70 uit de 20ste eeuw. Behalve een gevoel van lust geven de foto's je ook een gevoel van schaamte. Als toeschouwer voel je je betrappt, je voelt je voyeur.

Door met kleine ingrepen de erogene zones op de foto's aan het zicht te onttrekken ontnam ik de foto's hun schaamte. Ik liet de foto's als het ware imploderen, op zoek naar een nieuwe, verstilde, intimiteit. Datgene wat openbaar was verhulde ik, de opwinding kwam tot rust. Verwondering en nieuwsgierigheid kwamen daar voor in de plaats.

Zo wilde ik het beeld van lading veranderen, ontregelen. Geen geseksualiseerde en gemanipuleerde beelden, maar simpele, handgemaakte beelden. Minder spektakel, meer verbeelding. Meer aandacht, minder vluchtigheid. En toch ook opwinding en seksualiteit.

2 – Wereldtentoonstelling 1883

In 2007 bezocht ik als docent van de vooropleiding van de Gerrit Rietveld Academie (GRA) voor het eerst Suiname in het kader van een uitwisselingsprogramma tussen de GRA en de Nola Hatterman Art Academy (NHAA) in Paramaribo. Eenmaal daar realiseerde ik me dat Suriname een volkomen door Nederlanders geconstrueerd land is, geënt op de slavernij.

In 1883 vond van 1 mei tot 1 oktober in Amsterdam de Internationale Koloniale en Uitvoerhandel Tentoonstelling plaats. De meer dan een miljoen bezoekers konden niet alleen kennis maken met allerhande voorwerpen uit de koloniale gebieden, maar zich ook vergapen aan 28 'inboorlingen' uit Suriname, gehuisvest in 'de rotonde', een circusachtige tent op het Museumplein. Belangstellenden die een kwartje betaalden konden een blik werpen op de Surinamers, in drie groepen onderverdeeld, marrons, indianen en creolen.

Een familielid van Napoleon liet alle Surinamers *en face* en *en profil* door de gebroeders Hisgen in de P.C Hooftstraat fotograferen, zo konden ze nauwkeurig etnografisch onderzocht worden op hun uiterlijke kenmerken.

Ter afsluiting van de 7-jarige samenwerking tussen de GRA en de NHAA vroeg de GRA Tanja Karreman (galerie Nieuw Dakota) een Surinaams/Nederlandse tentoonstelling samen te stellen. Dit werd de tentoonstelling 'Zuiver'.

Als uitgangspunt voor mijn bijdrage aan deze tentoonstelling koos ik de Internationale Koloniale en Uitvoerhandel Tentoonstelling van 1883. Gebruik makend van de foto's van Hisgen en de oude stadsgezichten van Pieter Oosterhuis en Andries Jager uit de collectie van het Rijksmuseum liet ik de Surinamers 100 jaar na dato bijvoorbeeld alsnog kennismaken met Amsterdam, de stad die zij destijds waarschijnlijk nooit echt hebben gezien. Overdag zaten ze immers in de onverwarmde tent op het Museumplein, vaak met ontbloot bovenlijf. En 's avonds trokken zij zich terug in het door hen gezamenlijk bewoonde huis vlakbij het toen pas voltooide Concertgebouw.

3 – Islamophobia

Sinds 2017 verbind ik Noord-Afrikaanse landschappen en steden met hun Europese equivalenten. Uit onvrede over het huidige politieke klimaat in de wereld waar angst en wantrouwen welig tieren, wil ik islamitische en christelijke werelden letterlijk samenvoegen, westerse steden en Noord-Afrikaanse vlaktes naadloos in elkaar schuiven. Tesaamen vormen zij een nieuwe wereld, waarvan je pas in tweede instantie ziet dat die uit verschillende elementen is opgebouwd.

Lantaarnpalen van Unter den Linden verrijzen in het Atlasgebergte, de Kapellekerk van Brussel krijgt een Moors dak en bij Gare de Lyon arriveren mannen met een tulband. Met de serie 'Islamophobia' wil ik de overeenkomsten tussen mensen en culturen benaderen en niet, zoals te vaak gebeurt, de verschillen onderstrepen.

Topsy-turvy doll

De afgelopen maanden maakte ik een grote pop, geïnspireerd op de eeuwenoude *'topsy-turvy-doll'*.

Volgens www.thefreedictionary.com heeft *topsy-turvy* twee betekenissen

1 – With the top downward and the bottom up; upside-down

2 – In or into a state of utter disorder or confusion

'Ondersteboven', in letterlijke en figuurlijke zin dus.

De *topsy-turvy doll* bestaat al lang, waarschijnlijk ligt haar oorsprong in het Amerikaanse plantageleven.

Er zijn allerlei theorieën over de betekenis van de speelgoedpop. De meest gangbare is dat zwarte slavinnen overdag de kinderen van hun witte meester(es) verzorgden en 's avonds hun eigen kinderen. Zij gaven hun eigen kind(eren) een *topsy-turvy doll* om zo alvast voorbereid te zijn op hun toekomstige ambigue zorgtaken.

In 2017 toonde ik het eerste weekend van november een 2.73 m. grote pop* op een centrale plek in de Engelmunduskerk in Oud Velsen. Een pop met twee gezichten, een zwart en een wit gezicht. Bezoekers konden de pop zelf van gedaante laten wisselen door te draaien aan de zwengel van het frame waarin ik de pop plaatste.

In de kerk liet ik ook uitvergrote collages zien die ik eerder van de 28 Surinamers maakte. Wie bekeek nu eigenlijk wie? Was er sprake van een perspectiefwisseling? Keken de Surinamers nu misschien de kerkgangers aan? Stonden de kerkgangers nu in het midden van de piste en werd hen nu de maat genomen?

Het mooiste moment tijdens de expositie vond ik de zondagochtend: ik kwam iets voor 10 uur binnen en de kerk was al behoorlijk gevuld, alle witte kerkgangers richtten hun blik op die prominent aanwezige zwarte oermoeder. En daarna zongen ze Haar ook nog eens staande toe.

Dit spelen met perspectief is mij lief. Zwart en wit kunnen van rol wisselen, vloeien in elkaar over, waardoor interessante grijswaarden ontstaan. Met mijn werk wil ik veeleer vragen oproepen dan antwoorden geven. Naast de exploderende buitenwereld wil ik een meer imploderende, eigen en verstilde wereld plaatsen.

*De lengte van de pop stemde ik af op de langste mens die ooit leefde, Robert Wadlow (USA, 1918-1940).

De *topsy-turvy doll* is precies één cm langer. Een oermoeder met twee gezichten, langer dan de langste mens ooit.